

IV DE VERKONDIGING VAN MATTHEÛS

Wij hebben thans — zij het nog zeer onvolledig — voor ogen gekregen, dat het in het „Boek van de verwekkingen van Adam, de mens” om de verwekking van de „bekhôr”, „de eerstgeborene” gaat. Voordat wij nu de geschiedenis van zijn verwekking verder kunnen beschrijven, moeten wij eerst spreken over de wijze, waarop de „bânîm ûbhânôth”, „de zonen en dochteren” in het „Boek der verwekkingen” voorkomen.

VOOR EN NA DE VLOED!

HET VERHAAL van de verwekkingen heeft in Gen. 5 van Adam tot Noach telkens dezelfde vorm van het driedelige stuk, dat wij besproken hebben. Ook het tiende stuk — de verwekkingen van Noach — heeft weer diezelfde vorm:

Gen. 5 : 32 (eerste lid)

En Noach was vijfhonderd jaar oud, en Noach verwekte Sem, Cham en Japheth.

Gen. 9 : 28—29 (tweede en derde lid)

En Noach leefde na de vloed drie honderd en vijftig jaar.

Zo waren al de dagen van Noach negen honderd en vijftig jaar; en hij stierf.

WIJ ZIEN HIER, dat het eerste lid van dit tiende driedelige Stuk niet onmiddellijk door het tweede en het derde lid gevolgd wordt! Wanneer we in het laatste vers van hfdst. 5 (5 : 32) de woorden van het eerste lid van het tiende stuk gelezen hebben, moeten wij helemaal naar de twee laatste verzen van hfdst. 9 toe (9 : 28—29) om de woorden van het tweede en het derde lid te lezen. Daar tussen in staat nu ... de geschiedenis van de zondvloed.

De woordkeuze van de verhaler (R-abbênû, onze Leraar.) wijkt in dit tiende stuk op veelbetekenende wijze af van die in de negen voorafgegane stukken. Wanneer wij de jaartallen van de verzen 5 : 32 7 : 11 en 11 : 10 met elkaar vergelijken, zien wij, dat Noach 502

jaar oud was, toen hij de eerstgeborene verwekte (Sem). In het eerste lid wordt nu echter niet gezegd: „En Noach leefde 502 jaren, en hij verwekte Sem”, maar: „En Noach was 500 jaar oud, en Noach verwekte (in de periode van 100 jaar, die toen volgde tot aan de vloed!) Sem, Cham en Japheth”!

En in het tweede lid (9 : 28) wordt niet gezegd: „En Noach leefde, nadat hij Sem verwekt had, 448 jaar, en hij verwekte zonen (en dochteren)”, doch enkel: „En Noach leefde na de vloed 350 jaar”! (niet: „’aharê hôlîdhô ’eth bekhôrô”, maar „’ahar hammabbûl”). Alleen het derde lid (9 : 29) is nu ook hier weer precies eender gebouwd als in de negen voorafgegane stukken: „Zo waren al de dagen van Noach 950 jaar: en hij stierf”.

NAAR LUID van dit tiende stuk heeft zich „de wereldgeschiedenis” op een heel andere wijze weerspiegeld in het leven van deze tiende vader!; het beschrijft ons namelijk zijn leven als bestaande in de twee tijden voor en na de vloed! Was dan niet ook in zijn leven de verwekking van de eerstgeborene het beslissende gebeuren?

De woorden „NA DE VLOED” uit 9 : 28 worden nu in hfdst. 10 en 11 nog drie maal herhaald! (10 : 1 10 : 32 en 11 : 10; In de eerste editie van hun „Verdeutschung” der Tora hebben Martin Buber en Franz Rosenzweig de woorden „’ahar hammabbûl” op elk der vier plaatsen door „nach der Flut” weergegeven; het is ons een raadsel, waarom Buber in de tweede (en nu ook weer in de derde) editie in 10 : 1 de woorden „nach der Flut” in „nach der Zerstörung” veranderd heeft).

In hfdst. 10 („de volkerentafel”) worden nú (na de vloed) éérst al de namen van „de zonen en dochteren” genoemd (d.w.z. „de zonen”). De namen van „de zonen en dochteren” van vóór de vloed zijn „gestrichen, vertilgt, ausgerottet, geschwunden, weggewischt unter den Himmel; aus dem Erdland und aus

dem Menschevolk hinweg”. (Hoor deze uitdrukkingen in teksten als Num. 27 : 4, Jes. 14 : 22, Ps. 41 : 6, 1 Sam. 14 : 22, Joz. 7 : 9, Deut. 7 : 24, 9 : 14, 25 : 6, 29 : 19, Ps. 9 : 6, 105 : 13, 2 Kon. 4 : 27), zo dat deze namen „niet meer gedacht worden” (vgl. Ps. 83 : 5!, Jer. 11 : 19, 2 Sam. 18 : 18). Ná de vloed worden nu echter de namen van alle „zonen” genoemd. Zij worden éérst genoemd. (10 : 1—11 : 9 de zonen van Sem, Cham en Japheth). Pas daarna volgt dan in 11 : 10—26 als pendant van de reeks van tien geslachten vóór de vloed (van Adam tot Noach) de reeks van tien geslachten ná de vloed (van Sem tot Abraham), waarin wederom van geslacht tot geslacht de verwekking van de eerstgeborene het beslissende gebeuren is in het leven van elk der vaderen.

Hfdst. 10 vangt aan met de woorden, die wij hebben leren kennen als opschrift boven elk nieuw gedeelte van „het Boek der verwekkingen van Adam, de mens”. Boven 10 : 1—11 : 9 luidt dit opschrift: „En dit zijn de verwekkingen van de zonen van Noach: Sem, Cham en Japheth; hun werden zonen geboren NA DE VLOED”. (Hoor de verbazing in de woorden, die op déze plaats aan het opschrift worden toegevoegd!) De tekst gaat dan in vers 2 verder met: „De zonen van Japheth zijn Gomer en Magog en Madai en Javan...” enz. tot aan vers 31 toe (zie drie maal de afsluiting dezer opsomming in de verzen 5, 20 en 31 „die Söhne... nach ihren Sippen, nach ihren Zungen, in ihren Erdländern, in ihren Stämmen”). Wie deze „zonen” zijn, die thans állen met name genoemd worden, wordt nu in het laatste vers (32b) nog een maal samenvattend tot uitdrukking gebracht in de woorden „en van hen uit scheidden zich vaneen de volkeren op de aarde NA DE VLOED”. (haggôyîm bā’āres ’ahar hammabbûl). Zo worden dus de woorden „na de vloed” uit 9 : 28 hier twee maal herhaald; aan het begin horen we: „de zonen NA DE VLOED”, en aan het slot: „de-volkeren-op-de-aarde NA DE

VLOED". Wij zullen deze omlijstende herhaling van dezelfde woorden als veelvuldig gebruikt stijlmiddel der bijbelse vertellers nog herhaaldelijk tegen komen!

DE VOORSTELLING van de verspreiding der mensenkinderen over de aarde, welke dit tiende hfdst. beheerst, wordt in het laatste vers tot uitdrukking gebracht in de woorden: „en van hen uit *scheidde* zich *vaneen* de volkeren op de aarde na de vloed". Van dit „zich *vaneenscheiden*" moeten wij een korte verklaring geven.

De zonen Israëls vormen als „sesshaft"-geworden halfnomaden een volk van vrije grond-bezittende boeren. Het bijbelse verhaal van de „Geschichte des Bundes" vangt aan met de „TAT-Sache" van de „göttliche Land-gabe" en de „menschliche Land-nahme" (Gen. 15 : 7 „ICH bins, / der ich dich aus Ur in Chaldäa führte, / *dir dieses Land zu geben, es zu erben*"!). Ook de schepping wordt in Gen. 1 : 1 - 2 : 3 beschreven als „göttliche Land-gabe-um-des-Bundes-willen"; God bereidde zijn mens een „eres", een aarde onder de hemel; vgl. Ps. 115 : 16, Jes. 45 : 18). De grond, waarop „we" („ik en het huis mijns vaders", en de gehele „Sippe") van geslacht tot geslacht „zitten", heet „nahalath 'abhôth", „das Väter-eigentum" (1 Kon. 21 : 3, 4, Lev. 25 : 41). Nu kan het gebeuren, dat „zonen" als „broeders" hun leven lang sámen op dezelfde grond „zitten" en een gemeenschappelijke „Wirtschaft" hebben (hetgeen niet behoef te betekenen, dat ze ook met hun gezinnen onder één dak slapen). Wanneer „vrede" deze sámenleving der broeders beheerst, hoort men zeggen: „Wohlan, wie gut und wie mild ists, / *wenn Brüder mitsammen auch siedeln*" (Ps. 133 : 1 „yāšabh" is niet „wonen" (LXX katoikein, Vulg. habitare) in de zin van „gehuisvest zijn", maar „zitten, sesshaft-werden, siedeln" op de „eres", op de aarde, het land, dat God aan zijn mensen gegeven heeft). Nu kan het echter ook gebeuren, dat de vader de „nahalāh" „verdeelt", zodat een ieder van de zonen op zijn eigen „deel van „de eigendom" komt te „zitten". Een ieder krijgt dan „deel-

en-eigendom" in het huis zijns vaders. (hēleq wenahalāh). Daardoor worden echter zij, die eerst „mitsammen siedelten" „*vaneengescheiden*"! Zo scheidde zich de Kenitische clan Heber van Kain (Richt. 4 : 11), daar deze clan niet meer met Kain sámen op dezelfde gronden (als halfnomaden) hun kudde weidden; zo scheidde zich Lot van Abram (Gen. 13 : 9, 11, 14), want „nicht trug sie das Land, *beisammen zu siedeln,* / denn ihres Zuchtgewinns war viel, *beisammen konnten sie nicht siedeln*" (13 : 6 vgl. Deut. 25 : 5 en Gen. 36 : 7); zo ook scheidde God Adams zonen *vaneen* door aan ieder volk een eigen „Gemarkung" (be-paal-d gebied) te geven als „Eigentum". Deut. 32 : 8 luidt: „Als der Hohe eineignete Stämme, (door aan een ieder een „Erdland" als „Eigentum" te geven) / *als der Adams Söhne trennte,* / *erstelte er Völkermarken / nach der Zahl der Jissraelssöhne*". Zo staat tegenover het „mitsammen siedeln" (yāšabh yahdhāu) het „vaneengescheiden worden" (hippārēdh). Dáarmede wordt nu hfdst. 10 afgesloten: „en van hen uit *scheidde* zich *vaneen* de volkeren op de aarde na de vloed".

IN HET STUK, dat nu volgt — „de torenbouw van Babel", Gen. 11 : 1—9 — wordt een heel andere „verklaring" gegeven van de verpreiding der mensenkinderen over de aarde. De voorstelling is hier niet, dat de zonen des mensen — de volkeren — *vaneengescheiden* worden, doordat aan een ieder van hen een „Erdland" gegeven wordt (zie 10 : 5, 20, 31), maar dat de **HERE** hen „*verstrooide* over de ganse aarde" (drie maal komen deze woorden hier voor; vers 4, 8, 9). Het woord „verstrooien" betekent het met geweld uiteenjagen van wat in zich zelf een onverbreekelijk geheel vormt. Het wordt gezegd van een leger, dat verslagen is (1 Sam. 11 : 1, Num. 10 : 35, Ps. 68 : 2, 18 : 15, 144 : 6, Jes. 41 : 16), en van een kudde, die geen herder heeft (Ez. 34 : 5, 6, 12, 21, 1 Kon. 22 : 17, Jer. 10 : 21, 23 : 1, 2). Wat nu in Gen. 49 : 7 van Simeon en Levi, in Jer. 40 : 15 van de rest

van Juda, in Ez. 29 : 13, 30 : 23, 26 van Egypte, in Gen. 10 : 18 van Kanaan (!) en op 19 plaatsen van **ISRAËL** gezegd wordt (bijv. Jer. 9 : 15 (16), 30 : 11, Deut. 4 : 27, 28 : 64, 30 : 3 en tien maal in Ezechiël), dát wordt nu in Gen. 11 : 1—9 van het éne „Menschenvolk auf dem Erdland" gezegd, namelijk: dat ze *verstrooid* werden over de ganse aarde! De zonen des mensen zijn „enerlei volk", een-en-hetzelfde volk (v. 5—6 „'ām 'ehādh"), maar de **HERE** *verstrooide* hen vandaar over de ganse aarde. Ook in het lijdend onder dit gericht van „mensenvolk-in-de-verstrooiing" te zijn representeert **ISRAËL** „de volkeren op de aarde" (die dit gericht onwetende ondergáán, maar niet drágen).

IN DIT geheel ándere („jhwistische") bericht, dat de Tora onmiddellijk na de „volkerentafel" plaatst, wordt ons in één dramatische volkerenleven volledig karakteriseert. In dit éne beeld zou de gehele „wereldgeschiedenis" begrepen zijn, wanneer wij van „Israël" zouden moeten afzien. Daarom volgt nu onmiddellijk in 11 : 10—26 als pendant van de reeks van tien geslachten vóór de vloed (van Adam tot Noach) de reeks van tien geslachten ná de vloed (van Sem tot Abram), waarin wederom van geslacht tot geslacht de verwekking van de eerstgeborene het beslissende gebeuren in het leven van elk der vaders is. Ook aan het begin van deze voortzetting van de reeks van Gen. 5 worden nu nog een maal de woorden „na de vloed" herhaald! (11 : 10).

IN „HET BOEK van de verwekkingen van Adam, de mens" stelt de Tora alle „zonen des mensen" aan ons voor. Hun aller leven zou van geslacht tot geslacht énkél een leven voor en na de catastrofe zijn (zoals zich dat in het leven van de tiende vader weerspiegelde!), indien niet van geslacht tot geslacht deze éne, aparte figuur, die op unieke wijze „de mens" representeert, indien niet van geslacht tot geslacht „de eerstgeborene" in hun midden was. Als de God van déze

„méns” (die genade vindt in zijn ogen) zal de HERE van geslacht tot geslacht de God aller mensenkinderen wezen.

OM ONS NU duidelijk te maken, wat deze eerstgeborene, deze representatieve mens van alle overige mensenkinderen onderscheidt, om dus duidelijk te maken wat „Israël” onderscheidt van de „göyîm”, wordt Abraham gesteld tegenover zijn „broeder” Lot, en Izaak tegenover zijn „broeder” Ismael, en Jakob tegenover zijn „broeder” Esau; worden dus de „vaderen” van „Israël” gesteld tegenover de „vaderen” van „de zonen Ammons” en „Moab”, van „de Ismaëlieten”, van „Edom”.

ONDER HET opschrift „En dit zijn de verwekkingen van Terach” (11 : 27) zal ons in 11 : 27 - 25 : 11 verhaald worden, hoe wederom het ganse leven van Abraham gevuld wordt door het éne gebeuren van de verwekking van de eerstgeborene. Zijn levenstijd bestaat in de twee tijden vóór en ná de verwekking van Izaak! Van een driedelig stuk zal het verhaal der verwekkingen nu echter plotseling uitdijen tot een stuk van bijna 14 hoofdstukken! Deze Abraham wordt nu begeleid door de figuur van „Lot, die met Abram ging” (12 : 4, 13 : 1, 5). Het leven van Lot is echter enkel een leven vóór en ná de katastrofe!

WIJ MÓESTEN wel met deze (zeer summier) beschouwingen over de compositie van „het Boek der verwekkingen van Adam, de mens” aanvangen (en de lezers eerst door deze misschien wat zure appel heen laten bijten), omdat wij enkel zó toegang krijgen tot alles, wat nu in het Boek Genesis vanaf 11 : 27 over „de vaderen”, en daarmee over hun ganse „huis” (18 : 19), over wat „Israël” onderscheidt van de „göyîm”, verteld wordt.

—F. H. BEUKELMAN

TERZIJDE

Wij hangen de eeuwigheid te grijp aan een ballon

Er is in ons land een actie „Het geveugelde Woord”.

Men wil bijbels verspreiden achter het IJzeren Gordijn.

Duizenden bijbelgedeelten zijn al met hulp van ballonnetjes achter het IJzeren Gordijn neergelaten.

Om vele redenen voelen wij er weinig voor om op deze wijze achter het IJzeren Gordijn te evangeliseren.

Tegelijkertijd zijn wij ervan overtuigd, dat het de mensen van „Het geveugelde Woord” ernst is.

Wij zijn echter geschrokken van de wijze, waarop zij voor hun actie propaganda maken. Aan de kerkeraden vragen zij om een extra-collecte uitgesproken op 3 november, de dag, waarop het neerslaan van de opstand in Hongarije begon.

Een collecte op die dag werkt naar onze overtuiging geestelijk verward.

Erger is intussen, dat aan de kop van de circulaire, waarin aan de kerkeraden om een extra-collecte gevraagd wordt, de woorden staan:

„Wij hangen de eeuwigheid te grijp aan een ballon”.

En nog erger vind ik het, dat deze woorden een regel blijken te zijn uit een vers, dat de bekende Okke Jager voor „Het geveugelde Woord” schreef:

„Gebed bij de operatie Blijde Boodschap”.

Het vers telt zeven coupletten. Wij laten er vier volgen:

Wij gaan een aanval doen, het is een heel dwaas plan.

Wij hebben U ontmoet, daar komen dwazen van.

Wij staan hier niet paraat met een atoomkanon.

Wij hangen de eeuwigheid te grijp aan een ballon.

Met iedere ballon gaat straks een engel mee,

want Jezus is de Heer tot aan de Zwarte Zee.

Geest, waai waarheen Gij wilt, dan komt het wel terecht.

Uw Woord keert nooit leeg weer, dat hebt Gij zelf gezegd.

Er schoot een man een pijl in zijn eenvoudigheid,

maar zijn gespannen hand werd door Uw hand geleid.

Maar, Heer der hemelvaart, laat ons niet in de waan,

dat met ons simpel schot nu alles is gedaan.

Dit is een grote dag, dit is een klein begin.

Wij zien de bijbels na, wij zien de bijbel in.

Drijf Jezus met een wolk elke ballon op zij.

En kom met haast terug en maak ook Rusland vrij.

Okke Jager heeft mooie verzen geschreven. Hij wordt als dichter echter bedreigt door een gevaar: al te grote vlotheid en geweldheid. Laten wij elkaar geestelijk niet bederven. Dat doen wij, als wij geestelijke onzin schrijven:

Wij hangen de eeuwigheid te grijp aan een ballon!

Met iedere ballon gaat straks een engel mee!

Ik voel er niets voor om met Bultmann de bijbelse boodschap geheel te „entmythogiseren”. Maar ik voel er nog veel minder voor, om met Okke Jager het „mythogiseren” op een onbijbelse wijze op de spits te drijven.

* * *